

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vseh dan popoldne, izvajanih medije in prenike.
Dopravni prostor 1 m/m × 54 m/m se male ogles do 27 m/m višine 1 K
nad to višino vel ogles 1 m/m × 54 m/m 1 K 50 v. Uradni razglas in
poslana ter notice tudi prostor po 2 K, ženitne ponudbe in poroke povezano
80 K. — Pri naravnih nad 10 objav popust.

Vprašanjem gde inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravljanje "Slov. Naroda" in "Narodna Tiskarna" Književna
ulica št. 5, priljubljene. — Telefon št. 384.

V Beogradu je izbruhnila kriza.

Parlament se ni sestal. — Železničarski štrajk. — Kritičen položaj v kabinetu. — Protič priznava regentom, da je vlada pri kraju. — Ugibanja o sestavi novega kabinta.

Beograd, 19. aprila. V Narodnem predstavništvu, ki je bilo za danes sklicano k svoji prvi povelikonočni seji, je bilo ves dan tisto in mirno. Železničarski štrajk je preprečil sejo, zadržal je celo podpredsednika dr. Ribarja v Djakovu.

Politična javnost je silno razburjena. V železničarskem štrajku vidijo mnogi prvi organizirani komunistični poskus, merjenje boljševiških sil z državno močjo in smatrajo, da je od rezultata te »katastrofe« silno mnogo odvisno. Ni čuda, da so na tistoj seji, ki sicer rad pritrjuje vsakemu proti sedanjemu reakcijonomu režimu, naperjemu pokretu, tokrat nedeljeno na strani — stavkujočih. Seveda pa se z isto vnero, s katero obsojajo na rodni krogi komunistični štrajk, kritizira postopanje vlade, odnosno ministra železnice dr. Korošca, katemu se očita, da je s svojo nespretnostjo in neiskrenostjo zakrivil, da so mogli komunisti maskirati svojo akcijo z mezdnim vprašanjem. Že v soboto so v ostalem cirkulirale v Beogradu govorice, da je dr. Korošec podal demisijo, ker se ne čuti zmožnega, da bi obvladal štrajk. Te govorice niso istinete, res je pa, da je prišlo v kabinetu radi štrajka do precej ostrih prerekanj in do nesoglasij glede nadaljnega postopanja. Končno je, čeravno ne populoma, zmaga radikalna struja in storjen je bil sklep, da se železnice militarizirajo in štrajk za vsako ceno zatre. Z napetostjo se pričakujejo jutri vesti o neuspehu tega koraka in politični krogi se nadajajo dalekosežnosti ukrepa, ki ga pozdravljajo mnogi z zadovoljstvom, mnogi pa z več ali manj ostrimi vprašanji, je - li so že vsa druga sredstva izčrpana, tako da res ni bilo drugega izhoda. Seveda soglaša javno mnenje in tem, da sedaj ni mogoče več nazaj in da mora vlada usque ad finem, ker je postavljen vprašanje: ali zmagajo država ali ali pa boljševiki? Zmagati mora za vsako ceno država — v tem pogledu ne more biti nobenih razlik med strankami, pa naj si bodo vladne ali opozicionalne. Splošno ogorčenje (priznati moram, da tudi med poštenimi nasprotniškimi elementi) je vzbudil poskus znanih za-

strupljevalcev javnega mnenja napraviti železničarski štrajk — demokratom, češ, angažirali so komuniste, da se maščujejo nad vlado!

Včeraj se je vršila sijajna manifestacija za Reko, dokaz, kako to vprašanje tudi tukajšnjo javnost vedno znowa vznenimira, ker poročila entenčnih listov o sporazumu med Italijo in Jugoslavijo le nočeo potihni. Vse priznava, da morajo ta poročila vendarle imeti nekako osnovo in pripoveduje se, da je le pravočasni alarm naše javnosti preprečil nesrečne definitivne skele. Sigurno je, da so se vršile v ministrskem svetu o Reki in Skadru tako ostre debate in da se tudi tu pokazala popolna neenotnost v nazorih. Demisija bosanskega deželnega predsednika dr. Srškića, ki izjavlja, da se ne more strinjati z vladno agrarno politiko, je odkrila globoke razpore med radikalci, zajedničarji in klerikalci, kateri se tekom dveh mesecov niso mogli sporazumeti niti glede sestave deželne vlade ter je karakteristični znak razmerja, ki vlada med strankami vladnega bloka. Govor senilnega bana Matka, ki si v Zagrebu pripisuje oblast, pozivati narod pod zastavo, je deloval v samem kabinetu silno »senzacionalno« in izvajal nekaj razgovor med štirimi očmi, kateri pa niso baš poboljšali odnos med g. Protičem in zajedničarskimi ministri. Izbruh štrajka in vsled tega preteč splošni kaos je bil takoreč zadnja kaplja v kupi spoznanja, da takon ne more in ne gre naprej.

Dolgo je trajalo, toda končno je le zmagalo tudi v kabinetu prepravi ostalega sveta, da je sedanja vlada nesposobna in preslab obvladati situacijo. Danes je skoro ves dan zasedal ministrski svet ter razpravljal o položaju. Ministri so se složili v tem, da v danih razmerah ni mogoče več voditi državnih poslov naprej in da teža odgovornosti daleč presega moč kabinta. G. Protič je zato napisal regentu pismo, v katerem priznava, da je kabinet pri kraju ter ga prosi, da storiti nadaljnje ukrepe.

Zvečer se je vršilo pri g. Protiču ponovno posvetovanje radikalnih voditeljev o položaju, ministri Narodnega kluba pa so bili v neprestani telefonski zvezi z Zagrebom.

Li vracajo se v selo tiho in sanjajo o dnevih proših, a morda v temno zrdo bodočnost, ki v mraku zgrinja se nad tabo?

Vprašanje, komaj porojeno v duši trpi in brezčutni, gubi se v mislih negotovih, v sedanosti krv in ognja.

Zari nebo v krvavi luči krvavo daljno je obzorje, s krovu je natopljena zemlja, z mrlji polja pognojena.

Naprej! ... A kje so pota varna, kje solnce je nekdajnji dan? ... Povsod je noč, prepadi divil, niker ni poti, steze tiste ...

Tako gremo izgnanci plakni zamisljeni v črne misli, a v srcu strah in slutnje temne, pred nami smrt, za nam grob ...

Bil je še mrak, ko smo zapustili Bicane in nadaljevali pot v izgnanstvo. Sneg je padal še vedno, vetrovi so tulili preko skali. Vedno počasnejši je bil naš korak, komaj smo se premikali naprej. Takrat so se začeli odigravati prizori, grozni in stršni, da jih je težko opisati. Med kolone vojakov so se namešali begunci, otroci, žene, starci... Otroci

<i>"Slovenski Narod"</i> velja v Ljubljani in po pošti:	
v Jugoslaviji:	
celotno napaj platen	K 180—
polletno	90—
3 mesečno	45—
1	15—
Pri morebitnem povračaju se ima daljša naročna dopolnit.	
Novi naročnik naj posilje v prvič naročno veden po nakazici.	
Na samo pismena naročila brez posiljate denarje se ne moremo obrati.	

Uredništvo "Slov. Narod" Književna ulica št. 5, Ljubljana.
Telefon št. 384.

Doprise upozorno in podpisno in zadostno frankovano
pri Rekopisu na vrati. "Slovenski Narod"

Posamezna številka velja 1 krona.
Počitnina plačana v gotovini.

Protičev korak se različno tolmači. Nekateri ga smatrajo za formalno demisijo v posebno mili in zaviti obliki, drugi menijo, da je intriga, ki naj bi v zadnjem momentu ojačala pozicijo vlade ter jo vzdržala še nekaj tednov pri življenju. Sodijo namreč, da je v sedanjem kritičnem položaju regentu vrlo težko otvoriti formalno krizo ter pustiti državo takoreč brez vlade, ako ni koncentracija že pravljena, tako da bi moglo sprejeti Protičeve demisije takoj slediti imenovanje novega kabinta. Po naših informacijah pogajanja med

P. Z. in D. Z. še niso tako daleč. Ni torej izključeno, da špekulira Protič na to, da bo regent izrazil vladu zaupanje ter željo, da ostane zaenkrat še na krmilu. Če se tudi tretja verzija: da bi mogel slediti Protičevi demisiji vojaški režim — cesar nas Bog obvarui.

Odlčitev mora pasti v najkrajšem času. Kakšna bo, se v trenutku še ne da reči. Koncentracija odn. Široka koalicija je odvisna od treznosti in uvidevnosti vladnih strank.

Oficijskega potrdila o demisijem pismu g. Protiča do zvečer še ni bilo dobiti.

Manifestacija zaradi Reke v Beogradu.

V Beogradu, 18. aprila.

Danes ob pol 11. dopoldne se je vršil velik narodni shod, kateremu je prisostvovalo preko 15.000 ljudi. Zborovanje je otvoril predsednik beogradske občine g. Kosta Jovanović, ki je dejal med drugim: Mi smo se danes tukaj sestali, da protestiramo proti nasilju naših priateljev in sovražnikov in da jasno poudarimo, da nečemo dopustiti, da se nam odeska del naše jugoslovenske zemlje. Naše ljubljev od Triglava do Vardara je dignilo glas proti temu nasilju. Kličimo skupaj z Gladstonom vsej Evropi in našemu sodetu preko morja: >Reke k sebi!< Za predsednika zborovanja je bil predlagan g. Jovan Žujević, predsednik srbske akademije znanosti. Njegova izvolitev je bila od vseh burno pozdravljena. V svojem govoru je naglašal, da so učenjaki ostali v tesni zvezi z našim narodom in da je vas naš narod dvignil glas za osvoboditev vseh naših jugoslovenskih narodov. Zahvalimo se prijateljski Ameriki in Wilsonu, katemu daj Bog dolgo življenje in zdravje. Ta govor je bil sprejet z burnim plaskanjem. Nato je govoril za parlamentarno začetnico poslanec Nasta Petrović. Izvajal je, da čaka naš narod nova Golgota. Naš narod je bil petsto let v grobu, ktere so mu izkopali Turki na Kosovo. Toda naša pleme je postalno močno in se je osvobodilo. Potem so hoteli, da pretrpimo drugo Golgoto po silni Nemcu. Mi pa smo preživeli tudi to, in dvignili tudi drugo pločo z groba, katero so navalili Germani na nas ceila tri leta. Sedaj pa pripravljajo tretjo Golgoto italijanski narod. Slep, kakor nemški narod, hoče prodričati na Balkan in je zato zaposedel razne točke našega jugoslovenskega teritorija, namreč Reko, Zader in Skadar. Recimo italijanskemu narodu, da ni na svetu enega Srba, ki bi dopustil, da se dira v integrirato našera naroda. Slabo se bo zodilo tistem, ki bo poizkušal nas tlačiti. Pretrpeli smo prvo in drugo Golgoto in pretrpeli bomo tudi tretjo, ako pride do tretje eksplozije na Balkanu. (Ploskanje). — Potem je

govoril trgovec Todor Mihajlović. Dejal je, da bi bila izguba Reke za nas izguba ekonom. svobode. Povdral je, da se moramo za Reko boriti do zadnje da se mora za Reko boriti do poslednje kaplje krvi. (Odobravanje). Potem je govoril časnik Ivan Đaja. Dejal je, da se mora uresničiti geslo: Balkan balkanskim narodom! Na Balkanu ne bomo trpeli nobenega tuja! (Ploskanje). — Za predsednico opozicije v parlamentu je govoril poslanec Milan Marković. Rekel je: L. 1918., ko so se Srbi vrátili v domovino, ni nikhe mili, da se bodo morali boriti iznova za popolno svobodo vseh narodov. Jadransko vprašanje je bilo razvijeno meje med Jugoslavijo in Italijo. Ti narodi so voljni in želijo živeti v slogi in ljubezni. — Resolucija je bila sprejeta enoglasno, in akademijami in živahnim odobravanjem. (Dolgo ploskanje, vuklki: »Živila jugoslovenska Reka, kralje jugoslovensko Primorje!«) — Nato se je ogromna množica mirno razila. LDU.

proti tajni londonski pogodbi in drugim odlokom, po katerih se 400.000 Jugoslovenov stavlja pod suverenost Italijanov proti njihovi volji in razumu ter proti pravičnemu načelom za ureditev dobrih odnosa; 2. protestirajo, da se Jadran in Reka odcepita od Jugoslavije, ker se naš narod s tem nikdar ne bo pomiril, niti bi takie krivice ne mogel dolgo prenašati; 4. prizakujejo, da bo vrla kraljestva SHS z energičnim držanjem odklonila te nepravilnosti; 5. apelirajo na demokracijo Italijanov, da razbijajo imperijalistične težnje naših sedanjih diplomata, ki se ne zlagajo z nekdanjimi lepimi tradicijami in da skrajšajo to grozno stanje, ki usodenopolje preti jugoslovensko-italijanskemu prijateljstvu, ki je potreben narodom obeh držav; 6. želijo, da se v teh državah storiti vse potrebno za razvoj dobrih odnosa; kakor n. pr. svoboda jadranskega morja in obojestranska zaščita obeh narodov in manjšin, ki bodo na obeh straneh morale ostati, ter da se razumno in pravilno izvedejo meje med Jugoslavijo in Italijo. Ti narodi so voljni in želijo živeti v slogi in ljubezni. — Resolucija je bila sprejeta enoglasno, in akademijami in živahnim odobravanjem. (Dolgo ploskanje, vuklki: »Živila jugoslovenska Reka, kralje jugoslovensko Primorje!«) — Nato se je ogromna množica mirno razila. LDU.

Politične vesti.

= Vlada pred demisijo. Beograd, 19. aprila. »Politika« prima senzacijalno vest, da je pričakovan vladno demisijo že tekom današnjega dneva, ker je pričela večina ministrov da odstopijo. Zelimo mir in prijateljstvo z drugimi narodi, toda za mir nečemo žrtvovati dela našega naroda. (Odobravanje.)

V imenu socialistov je govoril prof. Nedeljko Divac. Dejal je med drugim: Mi socialisti zahtevamo, da se da vsem narodom popolna nacionalna svoboda, ker samo tako se more vzpostaviti mir. — V imenu ženskih udruženj je govorila gospa Leposava Petkovićeva. Nato je v imenu beogradske vseuhilke omladine govoril predsednik »Pobratimstva« Mihajlo Vučićević, za njim pa v imenu vojnih invalidov Milivoje Jovanović. Napisel je predsednik prebral nastopno resolucijo: Meščani Beograda, prestolnice vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, vznemirjeni po glasovih, da se bo od Jugoslavije odtrgala Reka, so se zbrali danes na veliko narodno skupščino ter po izjavih prestavitev vseh slojev meščanstva in vseh političnih strank, vsi složno: 1. zahtevajo enakost pravic vseh narodov, malih in velikih, da se po svobodni volji celokupno uedinijo v svoji narodni državi in da jih noben si ne smeti cepiti in spravljati pod oblast drugih držav; 2. protestirajo

Beograd, 19. aprila. Vesti, da se v radikalnih krogih skuša čimprej doseči sporazum z opozicijo in da se to zato zavrnje, pogajanja že v polnem teknu, ne odgovarajo resnicam, ker nihče pooblaščen vodiči takih pogajanja. Sedanja železničarska stavka je, kakor je na eni strani vrla neljuba, na drugi strani zopet dobrodošla, ker s tem si vlada zopet podaljša svoje življenje za par dni. Najtežji moment sedanje stavke je pač ta, da

Dva dni smo hodili po albanskih gorah, ki so se še vedno dvigale pred nami kakor mrzle stene, ali še vedno ni bilo konca našega trpljenja. Dva dni že nismo dobili nobene hrane, lačni in sestradani, trudni in iznemogli smo bili, ali nikjer počitka.

Ah da bi zaostal, na to ni nihče nitil misil. Saj je vedel, kaj ga čaka: Le kdor je omagal, je ostal v divjih gorah... plen besneče prirode, zahrnjenih Miriditov.

Navzgor je šla naša krževalna pot, težka pot izgnancev... brez strebe, brez doma, brez domovine.

Vrnitev Napoleonove vojske iz Rusije, katastrofa na Berežini, je bila doslej izgled strašne propasti. Ali kaj je bilo to v primeru z našim odstopanjem preko Albanije! Napoleonova nesreča bila je le katastrofa vojske, a naša bila je katastrofa naroda...

Na vsak korak mrljči, umirajoči, zblaznile ženske, napolegone v strahu, nemrazi, otroci, ki so drgetali, ipak v klicali... A kdo se je zmedil za vse to... Saj je vaš med nemocjo, ali jutri ista usoda...

(Konec priznajstva)

Vitomir F. Jelenc:

Iz Ljuna - Rule na Vasjat.

(Iz spominov slov. legijonarja).

(Dalej.)

Kakor dolga črna nit brez konca in kraja so se vlekle naše kolone po albanskih gorah. Medio je vedno bolj in bolj, burja je tulila, sneg je padal v zaledenih snežinkah v oči in obraz... Brez odmora smo šli ves dan. Niti besede ni bilo nikjer čuti, vse smo molčali... Ponoči smo prišli v vas Bicani, kjer smo prenočili. Tam sem našel

ni mogoče dati naši mirovni delegati potrebna navodila. V političnih krogih se smatra za gotovo, da bo vlada v najkrajšem času podala svojo demisijo in da se bodo nato pričela pogajanja med strankami.

Beograd, 19. aprila. Včeraj dopoldne se je vršila dolgotrajna seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo po mnemenu listov o vladni demisiji. Vladna demisija se pričakuje že v naslednjih dneh, ker je vlada v veliki zadregi, kaj naj počne v sedanjem krizi. V stanovanju Stojana Protiča se je vršilo nato posvetovanje radikalnih voditeljev. Večina kabineta uvideva, da je nemogoče razrešiti kaos, ki ga je povzročila sedanja vlada s svojo politiko in da je zato nujna potreba, da čimprej poda svojo demisijo. Računa se z možnostjo, da bo vlada že tekom jutrišnjega dneva podala svojo ostavko. Z veliko napetostjo se pričakuje regentovih ukrepov glede novega kabinta in osebe, kateri bo poverjena sestava nove vlade. Ugljiva se, ali bo dočinka oseba dobila nalogu sestaviti neutralno ali koncentrično ali čim širšo koalično viado, mogoče tudi iz same opozicije.

= **Politični položaj Beograd, 19. aprila.** Do včeraj še ni prispeval v Beograd predsednik parlamenta dr. Ribar. Njegov prihod se pričakuje za danes, v nasprotnem slučaju bi se morale seje parlamenta preložiti na kasnejše. V Beograd je prispeval doslej veliko število poslancev, bodisi z vojaškimi vlaki, ali pa z avtomobili. V političnih krogih se zatrjuje, da vlada nikakor ne želi razpustiti parlamenta, marveč čim hitrejšega sporazuma z demokratsko zajednico, zato namerava že tekom današnjega ali jutrišnjega dneva podati demisijo, nato pa pričeti pogajanja z demokratsko zajednico. Vse te vesti, ki izvirajo po večini iz vladnih vrst, je treba sprejeti s skrajno rezervo, ker so vsa dosedanja pogajanja pokazala, kako malo je sedanjih vlad za sestavo koncentrične ali širšo koalične vlade in je vplivalo na razširjenje takih vesti osobitno dejstvo razglašenega in izvedenega železničarskega štraika, kateremu so se pridružili tudi brodarji in ki tvori resen opomin takoj vlad, kakov opoziciji.

= **Narodni klub in koalični klub.** Beograd, 19. aprila. Neki minister Narodnega kluba je bil vprašan, kako stališče bi zavzemal napram koncentrični vlad in če bi vstopil v njo, in je odgovoril, da so sedjni ministri Narodnega kluba vstopili v sedanje vlado s privolitvijo celega kluba, da torej sami ne morejo odločati, ali bi vstopili v novo vlado ali ne. Za tak korak je meročajen sklep predsedstva stranke ali pa plenuma kluba. Ker sedaj v Beogradu ni navzočih zadostno število članov kluba, je nemogoče izreči definitivno, kako stališče bo zavzemal klub nasproti temu vprašanju.

= **Seje parlamenta se odgode.** Beograd, 19. aprila. Predsednik parlamenta dr. Ribar je brzojavil iz Čakovca po avtomobilu, ker mu je drugače nemogoče priti pravočasno v Beograd. Vsled železničarske stavke se pričakuje, da bodo seje parlamenta odgodene za nekaj dni.

= **Stališče vlade v reškem vprašanju.** Beograd, 19. aprila. Iz merodajnih političnih krogov se zatrjuje, da se je na eni zadnjih sej ministrskega sveta razpravljalo o definitivnem zadržanju naše vlade v jadranškem vprašanju ter odposlalo natančne instrukcije našim delegatom v St. Remu dr. Žolgerju in Vesniču. Kraljeva vlada nikakor ni voljna dajati kakih novih koncesij in stoji na stališču vseh prejšnjih vlad, da so naše zahteve upravičene in da pristaja na Wilsonovo črto, od te pa ne more dovoliti nikake korekturite za 1 km proti vzhodu. Kraljeva vlada zagotavlja Reki in Zadru vse pravice avtonomnih mest, kar se zmore ugotoviti pa le z direktnimi pogajanjemi med našimi in italijanskimi zastopniki. Istočasno zahteva pa naša vlada, da se uvažuje reciprocitetni princip v Istri, Trstu in Goriški, kar bi bilo treba zajamčiti s posebno pogodbo.

= **O Jadranškem vprašanju.** Beograd, 19. aprila. V političnih krogih se širi vest, da se bliža rešitev reškega v jadranškem vprašanju svojemu koncu. Naš delegat Radović, ki je prejel od vlade vse potrebne informacije, vsled izbruhu železničarske stavke ni mogel na pot. Žalostno je dejstvo, da se je v tem usodnem trenotku ustavila zveza med Parizom in Beogradom in to baš v momentu, ko so prispele vesti, da je prejel dr. Trumbić od zavezničkov zahteve glede rešitve jadranškega vprašanja.

= **Sistemska volitev zagrebškega župana.** Zagreb, 19. aprila. Današnji »Službeni list« prinaša sledočku izjemo in naredbo. V zadnjih dneh

mestnega zastopstva je podal zastopnik Kamilo Horvat in svojem imenu svojih tovaršev tako izjavil, v kateri vidi zemaljska vlada čin, ki nasprotuje kazenškemu zakonu. Zemaljska vlada prepušča sodišču, da izreče končni pravorek o pravnih v zakonski naravi tega čina. Dokler se to ne zgodi, je vlada odredila ustavitev izvedbo zaključkov zadnje seje in izvolitev župana ter je poverila vodstvo občinskih poslov do daljne vladine odredbe banskemu svetniku g. dr. Dragotinu Tomčiču. — Kakor se izve iz privatnih virov je banski svetnik dr. Tomčič osebno obvestil o tej odredbi župana Deliča, ki pa mu je pri tej priliki pokazal — vrata.

= **Trst vabi . . .** Tržaška »L' Emanipazione« piše v članku, nasloviljenem »Avstrijska republika, zdravstvo in prosvita«, da je Renner ob odhodu iz Italije vzlknil iz vlaka: »Viva l'Italia!« List pravi, da je bil to pozdrav priatelja priatelju. Vsakdo, s komur je prišel Renner v dotik, ga je sprejemal kot priatelja in mu pokazal, da »odkar se potegnili njegovi rojaki čez naravni alpski branik, ki ga je postavila narava kot mejo med obema narodoma, odkar je izginila habsburška Avstrija«, ne obstaja več v Italiji sovraščo proti Avstrijem. »Med namini ne več nobenega spora, nobenih razlik v interesih, nobenih razlik v mišljenu.« Med tolkimi sovražniki, ki jih je imela Avstrija med zatiranimi narodi, »ni bilo nobenega, ki bi jo sovražil bolj od nas. Živeli smo, da smo jo proklinali, izpodjedali njeni temelje in da smo jo uničili.« »Avstrijske republike ne teži breme pregrah onega režima, ki je hotel vladati v Italiji. Vsled svoje zemljepisne lege, vsled svojih političnih institucij, vsled svojih mirovnih prizadevanj je avstrijska republika država, ki vsled fatalnosti stvari postane najskrenješi prijatelj Italije med vsemi našimi sosedji. Toda ne samo kot Italijani, ampak še posebno kot Tržačani se veselimo tega intimnega prijateljstva. Trst je luka, določena za prehod avstrijskemu blagcu . . . Po razbitju Franc Jožefove krone in uničenju več nego ene imperijske

vojske se je očitilo ozračje nepravilne mrzljave. »Med Rimom in Dunajem ni več »pogoda grob, premirje smrt, kakor je bil dal viktor Guazzari v marmor, marveč skupnost mišljenu in interesov.« — Trst vabi odjemalce.

= **D' Annunzijova republika.** Tržaška republikanska »L' Emanipazione« prinaša pod naslovom »Reka sledoč člančic: »Reška tragedija se nagiba koncu. Oblegovana nad sedem mesecev, Izcrpana, bo Reka v kratkem vedela za svojo usodo. Kakor? Vprašanje, na katero ni lahek odgovor. Reka si skuje mogoče sama svojo usodo, ne bo ji je določal San Remo, to prijetno morsko letovišče, kjer se bo odigraval zadnji prizor mirovne komedije. Včeraj sem govoril z legijonarjem, pristnim julijskim legijonarjem. Izdana, zapuščena, zasmehovana Reka se pripravlja v svoji ljubezni in v svoji boli na zadnji zalet, najpredznejši in mogoče najlepši. Nekaj je v zraku, kar spominja leta 1871 v Parizu. Reka preživila v strahu in upu novo upanje. V dvoranah poveljstva kujejo D' Annunzijevi kovači in komunisti Sisa. Kdo ve, kaj? Socijalna, komunistična republika bo mogoče iskra. Sanremski ognjegasci bi se mogli alarmirati. Treba hiteti. Nezaupanje reških socialistov proti D' Annunziju se polega. Profili tega, kar se pripravlja, postajajo jasneši in možje reda in težkih žepov se gibljejo in hodijo v Rim. Treba je hiteti. Nič gotovega se ne more vedeti. Gotovo pa je, da kmalu konča vse. Ali italijanska Reka ali Reka nove človečnosti. Mislim na noč 12. septembra. Stisnjeni in nagromadeni v tovornem avtomobilu smo se vozili v noči prepolni luč. Bili smo prepričani, da gremo proti celemu svetu. Pred Podgradom nas je ustavil neki general, nam govoril o pameti, o rimski omiki in obzirnosti. Tudi grozil nam je. Ni maral, da bi šli na Reko. Mi pa smo nadaljevali pot. Govori tega generala me spominjajo konference v San Remu. Tudi tam se bo govorilo in grozilo. Toda general je imel prazno pištol. Zgodovina gre dalje svojo pot, kdor se ji zoperstavi, ga pogazi.

Telefonska in brzojavna poročila.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA.

LDU, Beograd, 18. aprila. Danes so odšli iz Beograda štiri vlaki, ki so jih vodili inženirji. S temi vlaki so zapustili Beograd mobilizirani vojaki, ki se vračajo v svojo domovino. Ob 14. so začeli voziti parniki med Beogradom in Zemunom, ker je brodarski sindikat ugodil zahtevam svojih uslužbencev.

Beograd, 19. aprila. Situacija glede železničarske stavke je doslej nespremenjena, zdi pa se, da bo vlada storila vse, da konča čim hitreje to stavko, ki ni toliko izraz mezdnega gibanja, kakor pritisak komunistične stranke. Komunisti zahtevajo uredno določil glede prometa in so odločevanja pri nameščanju osebja ter končno upostavitev posebnega železničarskega odbora, nekakega sovjeta, pri ministrstvu saobračaja. V vprašanju plač po zatrdiru ministrstva ne obstaja nobenega spora, zato je nujna potreba, da nastopi vlada energično in da napravi konec samozavestni komunistični propagandi. — Komunisti so izdali poseben komunikate, v katerem odgovarjajo na trditve ministrstva saobračaja glede materialnih zahtev železničarjev in navajajo posamezne služaje, kjer so se baje restringirali prejemki poedinih nameščencev.

Beograd, 19. aprila. Včeraj so bili sprejeti zastopniki časopisa v ministrstvu saobračaja, kjer so dobili informacije o toku stavke. V glavnem je ostala situacija neizprena, prijavljeni niso nobeni novi slučaji sabotaže s strani stavkujočih železničarjev. Nato so bili sprejeti zastopniki časopisa v ministrstvu notranjih del, kjer jih je sprejel minister sam. Tu so bili obveščeni, da stavka ni popolna; v Bački stavke sploh ni, v Bosni je stavka le delna, proga Paracan - Zaječar - Negotin je v polnem prometu. Včeraj ob 7. zjutraj je bil odpravljen vojaški vlak v Niš; minister upa, da se bo tekom današnjega dnevna vpostavila vojaška železnička zveza s Hrvatsko. — Delavski domov in Pančevu in Suboticu so se zatvorili, ker se je izkazalo, da se od tamkaj širijo hujskajoči vesti in sicer povečini od elementov, večinoma madžarskih železničarjev, ki izrabljajo sedanj položaj v svoje protidržavne agitacije ter hočejo na vsak način škodovati državi. Ministrstvo saobračaja je pripravljeno se pogajati s stavkujočimi železničarji, toda samo pod enim pozorem, če se takoj vrnejo na delo. Po vseh, ki so danes dospele, so oddali stavkujoči pri Bodu in Vinkovcih za-

kaj strelov na vojaški vlak, ki pa so zgrešili svoj cilj.

LDU, Sarajevo, 18. aprila. Železničarska stavka je v glavnem neizprena, vendar se po malem vrača na delo. Od včeraj stavka objekte saraške ceste železnic.

Beograd, 19. aprila. Ministrstvo saobračaja doslej še ni moglo rešiti vprašanja glede definitivne ali provizorne vpostavitve prometa. Glede mobilizacije železničarjev ni še nicaesar odločenega, ker se večina ministrov protivi splošni mobilizaciji in je mnenja, da naj se delno mobilizacijo prepusti vrhovnim pokrajinskiim vojaškim komandam, da same odločijo o potrebi delne mobilizacije. Pogajanja ministra saobračaja dr. Koroša s stavkujočimi železničarji doslej še niso dovedla do rezultatov.

Zagreb, 19. aprila. Včeraj se v Zagrebu glede železničarske stavke ni ničesar spremenilo. Tekom včerajnjega dne se je odpeljal z državnega kolodvora in vojaški vlak, reški vlak je bil pripravljen, a ni bilo dobiti strojevodil.

Beograd, 19. aprila. Vlada je izdala proglašenje, v katerem kliče pod vojaško dolžnost vse železničarje do 60. leta.

LDU, Dunaj, 18. aprila. (Dun. kor. ur.) Kakor poročajo listi, so na včerajnjem shodu dunajskih južnih železničarjev sklenili nadaljevanje stavko kljub sklepnu izvršilnega odbora začnjkov železničarske stavkovne zveze. Danes bo novo stavkarsko vodstvo predložilo vladu svoje zahteve, nato pa se bo vršil nov shod železničarjev.

LDU, Dunajsko Novo mesto, 18. aprila. (Dun. kor. ur.) Železničarji so sklenili dati, da začno zopet delati. Ker Dunajčani stavkojo dalje, bo vozil vlak samo do Inzersdorfa.

ODGODITEV PARLAMENTA.

Beograd, 20. aprila. Včeraj ob 11. dopoldne je podpredsednik dr. Ribar otvoril sejo narodnega predstavninstva. Ker pa ni bilo navzočih zadostno število poslancev, je zasedanje parlamenta odgodil do 27. t. m.

ATENTAT NA BOSANSKEGA PREDSEDNIKA.

Sarajevo, 18. aprila. Ko se je predsednik bosanske zemaljske vlade dr. Sršek vrnil v avtomobil iz Beograda v Sarajevo, je hotel prenesti v Zavidoviči. Tam je individualno poizkusil izvršiti na njega atentat z bodalom, ko je avtomobil stal-

pred neko hišo. Atentator je najprvo tajil svoje dejanje, kasneje pa je priznal. Pri njem so našli veliko lasuljo.

AVTONOMIJA JUŽNE TIROLSKE.

LDU, Barolin, 18. aprila. (DKU) »Deutsche Allg. Ztg.« poroča iz Luga: Voditelji političnih strank nemške južne Tirolske so bili povabljeni v Rim, da bi sodelovali pri zakonskem načrtu o avtonomiji za nemško prebivalstvo ob gorjenji Adiži.

AVSTRIJSKA VZHODNA ŽELEZNICA V FRANCOSKIH ROKAH.

LDU, Dunaj, 18. aprila. (ČTU) Večji del delnic vzhodne železnice je prešel iz rok avstro - ogrskega konzorcija v posest sindikata francoskih velenindustrialcev pod vodstvom »Banque Francaise pour commerce et l' Industrie«. Akcije so po 300 fr.

KAPP NA ŠVEDSKEM.

LDU, Stockholm, 18. aprila. (ČTU) Kapp je v policijskem zaporu. Švedska vlada se bo prejkone odločila za njegov izgon, ne pa za njegovo izročitev Nemčiji.

NEMŠKI SREBRNI DENAR.

LDU, Berolin, 18. aprila. (DKU) Odredba državnega finančnega ministra določa, da se srebrni denar potegne iz prometa in da odslej ne bo veljal več kot plačilno sredstvo. Srebrni denar bo državna banka zamenjavalna do 1. januarja 1921.

IZ RUHRSKEGA OZEMELJA.

LDU, Dunaj, 18. aprila. (DKU) »Vossische Ztg.« poroča: Francoske čete so se umaknile iz krajev zahodno od Frankfurta. Offenbach in Mühlheim že nimata več tujih posadk.

Zelezničarska stavka.

Kakor smo že včeraj javili, je vojaška oblast ozvala vse železničarje v stareti od 22. do 38. leta na dvamesecno orožno vajo. Militarizacija železničarske službe je vzbudila v nekaterih krogih, zlasti med komunisti neodločnost in nejasnost. Že na vse zgodaj zjutraj so bili pozivni objavjeni po vseh progah na vseh kolodvorih. Pred Mahrovo hišo se zbrali ljubljanski železničarji, komunisti, pričakajoči objave stališča »stavkovnega odbora«. Dobili so kratek, stereotipen odgovor: »Ni novega!«

Danec se prvej utrjanje ure potekle povsem mirno. Lokomotive še počivajo. Vojski so donašali zajuter. Na važečih vogahih že stojte opazovalci — patrule stavkujočih, ki vsakega civilista pazijo more. Razgovor med njimi je pritajen. Umetve, da pazi, kdo se jim približuje. Tam v daljavi proti Zalogu se dvigajo gosti dimi iz tovarev . . . Drugo tovorniško delavstvo prihaja na delo. Govore o skrajnih sredstvih, med njimi se že razširja govorica, da namerno vse rudarji stopiti v protestno stavko proti militarizaciji železničarske obratre. Od 7. ure dalje so začeli posamezni železničarji prihajati na kolodvor. Na glavnem vhodu stojte močne straže. Okrog kolodvora se zbirajo grupe komunistov. Na obrazli nekaterim se čita nahujska strast. Posamezniki strogno opazujejo vsa, kajti mnogo je delavcev, ki so radi prostovoljno nastopili delo in se odzvali vojaškemu pozivu. Zlasti velikanci,

Preporod točenja alkoholnih pišč.

Celokupna deželna vlada je sklenila v svoji seji, da prepove točenje vseh alkoholnih pišč (vina, piva, žganja), enako kakor tudi prodajo alkoholnih pišč v zaprtih steklenicah.

To naredbo je deželna vlada sprejela po vsestranskem prevdanku in temeljiti presoji današnjih razmer. Položaj v državi zahteva hitre in učinkovite remedure. Prvo kar je danes potrebno, je treznost vseh slojev, ker so vsi dolžni, da po močeh pomagajo pri ustroju zdravega družbenega reda. Baš zadnji čas pa prihaja poročila od vseh strani o neverjetni nezmrnosti, ki je segla v široke plasti prebivalstva. Ljudje, ki tornojo, da ne morejo izhajati, razsi-

pajo denar za botilko. Nujno delo zastaja, draginja vsled pomanjkanja blaga raste, med tem se pa trati delovne moči po gostilnah in zakotnih krčmah. Med pišci se potikajo izgubljene eksistence in ne redkokrat državi nevarni elementi, ki hujskajo proti vsaki oblasti ter sejejo nezadovoljnost med svet.

Uvažajoč vse to, je posegla deželna vlada po omenjeni radikalni mjeri z namenom, da obnovi red in ustavi ogromno izgubo narodnega premoženja, ki se sedaj po nepotrebnem razmetava.

Ta naredba stopi v veljavlo z dnem razglasitve po posameznih občinah.

— * —

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. aprila 1920.

Zadržuna centrala in dr. Lampe. Kakor je znano, je »Zadržuna centrala« svoječasno posodila 2 milijona krov za nakup raznovrstnega perila v Ukrajini in sicer po naročilu svojega predsednika dr. Evgenija Lampeta, ki je zavodu naslikal stvar tako, kakor da se je dotična svota posodila takratnemu deželnemu odboru kranjskemu. Ker »Zadržuna centrala« v dogovorenem roku ni dobila povrjenega posojenega zneska, je vložila proti kranjski deželi tožbo radi 2 milijonov krov s pripadki. To tožbo je »Zadržuna centrala« izgubila, ker je sodišče ugotovilo krvivo dr. Lampeta v tem, da je on kot predsednik »Zadržune centralne« le-to speljal v zmotu, češ, da ima ona opraviti pri tej kupljiji z deželnim odborom, kjer je bil takrat dr. Lampe namestnik deželnega glavarja. »Zadržuna centrala« je torej preostala sama regresna pravica nasproti dr. Lampetu. Dr. Lampe pa je med tem umrl, zapustivši lepo imetje. Ker je umrl brez poroke, se je njegova zapisčina, kakor določa zakon, porazdelila na njegove sorodnike, na cerkev in mestni ubožni zaklad ljubljanski. To regresno pravico hoče sedaj uveljaviti »Zadržuna centrala« proti Lampetovi zapisčini, odnosno njegovim dedičem. Ker bi bidiči even-tualno pravdo skoraj gotovo izgubili, se dela sedaj na to, da se stvar mirnim potom uredi. Lampetovi sorodniki so že izjavili, da so voljni izplačati imenovanemu zavodu svoje deleže in zdi se, da bosta tudi stolna cerkev in mestna občina ljubljanska pripravljeni, da se poravnajo z »Zadržuno centralo« izvensodnim potom. Kakor čujemo, posreduje v stvari finančna prokuratura. Za slučaj mirne rešitve so ponuja mestnemu ubožnemu zakladu 10.000 krov.

Cenzura inozemskih pisemskih poštilk bo ustavljena. Kr. vojaški pisemski cenzuri za inozemske pisemskie pošiljke prenehata delovati dne 5. maja 1920, in se smejo vsled tega od imenovanega dne sprejemati in odpravljati pisma v inozemstvo zopet v zaprtem stanju.

V stalni korespondenci sta še vedno, kakor nam poročajo iz zanesljivega vira, z bivšim policijskim nadkomisarjem dr. Skublom dva gospoda, ki sta celo nameščena pri

onen policijskem oddelku, kamor se stekajo vsi važnejši in tajni spisi in dopisi. Zdi se nam, da je skrajno neprevidno, da se pušča tako nezanesljive ljudi na tako važnih mestih.

Nova podjetja v Ljubljani. S sodelovanjem slovenske eksportne, hravtske eksportne in srbske banke v Zagrebu se je ustanovila delniška družba »Tovarna voz Peter Keršič« v Ljubljani. Osnovna glavnica znaša 1.200.000 K. razdeljena v delnice à 400 K. — S sodelovanjem delniške družbe »Strojne tovarne in livarne v Ljubljani« se je ustanovila s sedežem v Ljubljani družba z omejeno zavezo »Komet«, katera se bo pečala z razpečevanjem poljedelskih strojev.

Iz neodrežene domovine. Vstrajajoči v boju za sveta naša prava, vsprejemamo z radostnim srcem, iz odrežene domovine poslane pozdrave, iskreno želeži da se skraj vrnejo vsi malodušni, poživljeni z krepko zavestjo, da bodi prost naš rod, na svoji zemlji svoj gospod! Še žanski železničari: Jerina, Radica, Čeňva, Škrinjar, Povh W. Počkar, Kocjan, Čebulec, Menla, Perha-vec, F. Hreščak, J. F. Škrinjar, Kocjan, J. Zlobec, Trebec.

Avtomobilска nesreča. O sje k., 19. aprila. Včeraj se je pripeljala v bližini Čabuna večja avtomobilска nesreča. Dopoldne sta se odpeljala iz Zagreba dva avtomobila, na katerih se je nahajal med drugimi potniki tudi bivši notranji minister Svetozar Pribičević in ravnatelj narodne banke v Zagrebu Aleksander. En avtomobil se je prevrnih, pri čemur si je pretresel šofer možgane in izgubil oko, medtem ko si je ravnatelj Aleksander zlomil roko. Drugi avtomobil, v katerem se je nahajal Svetozar Pribičević je prepeljal ranjence v Virotiško, ravnatelja Aleksandra pa v Osjak, kjer se mu je mudila zdravniška pomoč. Svetozar Pribičević in Aleksander sta danes nadaljevala svojo pot v Beograd.

Tatvine v podstrešjih. Številne so tatvine v podstrešjih, zlasti v Sodni, Miklošičevi in Pražakovih ulici. Policia naproša hišnike, da pažijo na doše, sumljive elemente, ki se tekmo dneva vtihotapljajo v hiše, da potem izvršujejo tatvine v podstrešjih.

Kultura.

Repertoar kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani. Opera: 20. aprila, torek Faust, abonm. A; 21. aprila, sreda Žongler, abonm. B; 22. aprila, četrtek Rusalka, abonm. E; 23. aprila, petek Faust, abonm. C. — Drama: 20. aprila, torek zaprt; 21. aprila, sreda Saloma - Slepči, abonm. C; 22. aprila, četrtek Nora, uradniška predstava, izven abonm.; 23. aprila, petek Saloma - Slepči, abonm. D; 24. aprila, sobota Smrtni pleš, izven abonm.; 25. aprila, nedelja popoldne Trnulčica, zmizane cene, zvečer Saloma - Slepči, izven abonm.

Zafetek predstav v operi in drami se z ozirom na poletni čas spremeni. Začelo se bode že v torek 20. aprila točno ob 8. uri zvečer. Prosi se slavno občinstvo, da točno prihaja ker imajo biljetnici strogi nalog, da brez izjeme nikogar ne puste v auditorij, aka je ouverture ali dejanje začelo.

Zvišanje cen abonmenta. Zaradi štrajka je uprava svoječasno razveljavila vse pogodbe z člani opere, ter vsled tega ni mogla dokončati obveznih 30 opernih predstav za vsaki abonment. Od teh 30 predstav je za abonment odigrala le 22. Uprava je sklenila da za dolžnih 8 predstav za vsaki abonment vrne odpadajoči znesek dočasnemu gg. abonmentu. Abonment je vplačan za 30 opernih in 30 dramskih torej 60 predstav. Od vključno vplačanega zneska se povrne 8/60 tisk. Ker se je pa dosegel sporazum med člani in upravo, se otvoril nova sezija in abonment na 8 novih predstav za vsak abonment. Vsled vedno rastote draginje je uprava prisiljena članom zvišati gaže, zaradi tega tudi zvišati abonment ter vstopnilo izven abonmenta. Za ta novo abonment se ne za-

pertirju v izgledu: opere: Trovatore, Veselé žene Windsorske, Thais ali Garman in Poljska kri. Dosedanji abonenti imajo prednost zadržati svoj abonment za teh 8 predstav. Prosijo se dotične abonente, kateri zadržijo svoja mesta za teh 8 predstav, da vpladajo v pisarni tajništva v opernem gledališču za: lože v I. nadstropju štev. 1 in 2 K 320; št. 8 K 833.60; št. 4 in 5 K 347.20; št. 6 in 7 K 360; št. 8 in 9 K 388. — Lože v pritličju št. 1 388 K; št. 2 in 3 K 280; št. 4 K 300; št. 5 in 6 K 320. — Lože II. nadstropje št. 5 K 240; št. 6 K 258.60 vln. — Parterni sedeži I. vrste K 88; II. in III. K 80; IV.-IX. K 66.40 v.; X.-XI. K 51.20. — Balkonski sedeži I. vrste K 64.40; II.-III. vrste K 40. — Galerijski sedeži I. vrste K 28; II.-V. K 20. — Prva predstava novega abonmenta se vrši v torek 20. t. m. »Faust« A abonment. Naprosto je abonmenti, da do četrtega vplačajo povisek ker v nasprotnem službu se bo moral dotični sedež prodati. To blagovljivo vzeti gg. abonmenti na

znišči.

Sokolišču.

Ljubljanskim sokolskim društvom. Načrtni Jože Komjanc, član predsedstva goriške sokolske župe, je umrl dne 18. aprila k. k. z dolžni bolnici. Pogreb znamenja sokol-

skoga dolavca se vrši v sredo ob 16. iz dolžni bolnica. Podvajamo vsa bratska društva, da se udeleži pogreba v kar največjem številu v krajih. Zbirališče pred delno bo bojnicu ob pol 16. Starešinstvo Sokolskega Saveza.

Primorski Sokolski kredit. Vsem Sokolom in Sokolom na Primorju naznamo, da nam je kruta smrt ugrabila draga zvestega brata, odličnega našega delavca Jožeta Komjanca. Pogreb se vrši v sredo, dne 21. t. m. ob 16. izdelne delne bolnice. Zbirališče ranotan ob 16. Sokolstvo bo spremljalo nepozabnega brata na zadnji poti v krajih. Krožek se udeleži pogreba korporativno s praporom. Posvajamo vse sestre in brate, da se izvrše svojo žalostno zadnjo dolžnost polnoštevno. Zdravo!

Joža Komjanc. V nallepši dobi možnih let je premulin na posledicah nesrečnega padca v nedeljo ob 22. uru odličen sokolski delavec Joža Komjanc. Pokojnik je bil rojen leta 1892. v Pečini pri Gorici. Po dovršeni ljudski šoli je vstopil na mokoš učiteljske v Kopri in nadaljeval svoje študije, ko se je učiteljske premestilo, v Gorici, kjer je tudi maturiral. Kot sin travgovskih staršev se je posvetil popolnomo travgovini pri firmi svojih staršev.

Z njim je narod izgubil mirnega, vztrajnega in trezrega delavca, Sokolstvo pa enega izmed najbolj navdušenih članov. Po njem žalne danes njegova mati in dva brata. Goriško Sokolstvo ga bo ohranilo v večnem somniju in postavljal ga povsed za vzor nesebičnosti in narodne požrtvovalnosti.

Načnovečna poročila.

O DEMISIJI PROTICEVE VLADE.

Beograd, 20. aprila. Demisijsko pismo, ki ga je Protič poslal prestolonasledniku regentu Aleksandru, je sestavljeno v obliki spomenice, v kateri se skuša zaviliti vso krvido za sedanji nevzdržni položaj na demokratsko-socijalistični blok. Spomenico je smatrati kot poskus sedanje vlade izsliti od regenta zaupnico sedanju regentu Aleksandru. Sledi ob 18. je regent Aleksander sprejel Protiča v posebni avdijenci. Po naših informacijah je regent sprejel Protičovo pismo kot demisijo, vendar pa je regent tega mišljenja, da ne kaže v sedanjem položaju dopuščati formalne krize, dokler niso končana pogajanja za koncentracijsko, odnosno koalicijsko vlado, zlasti ne z ozirom na železničarsko stavko in pravkar se vrše konferenca v San Remu. Tako železničarska stavka, kakor tudi konferenca v San Remu zahteva, da je na krmilu vlada, ki se ne nahaja v stanju demisije. Zato je potrebno, da ostane sedanja vlada vsaj še nekaj dni na svojem mestu. V krogih radikalnih poslancev se širi vest, da je podal Stojan Protič regentu tudi ustno svojo demisijo, ki pa je regent niti sprejel. Ta vest je povsem neresnična in je lansirana samo v svetu, da vzbudi mnenje, kakor da bi sedanja vlada vzbudila popolno zaupanje krovne. Vlada je včeraj baje razpravljala o razpustu parlamenta, odnosno o odgovodnosti zasedanja narodnega predstavnštva. »Balkan« je pričobil vest, da se je Svetozar Pribičević skusil izmiriti in pobotati v Protičem, a da je le ta odklonil vsako izmiritev. Svetozar Pribičević z vso odločnostjo demantuje to vest. Današnji beogradski listi napovedujejo, da izbruhne formalna vladna kriza v četrtek.

POOBLASTILO ZA VPOKLICE ŽELEZNIČARJEV.

LDU. Beograd, 19. aprila. Minister vojne in mornarice objavlja ukaz Nj. Vel. kralja od 18. t. m.: Na predlog Našega ministra vojne in mornarice in po zasiljanju ministrskega sveta sem na podlagi člena 85 zakona o ustrojstvu vojske sklenil in določil, da se v teku 1. 1920 po potrebi pozovejo na dvamesečno službo v vojski obvezanci vseh treh potovin narodne vojske in poslednje odbrane, ki so v železniški službi. Naš minister vojne in mornarice naj izvrši ta ukaz.

TISKARSKA STAVKA V BEOGRADU.

LDU. Beograd, 19. aprila. Danes so začeli stavkati vsi tiskarski delavci. Davi sta izšla samo dva lista, noco pa samo »Radniške Novine« na pol pole. Jutri ne izide noben list. Tiskarski delavci so z delodajalcem imeli pregovore ter so pred desetimi dnevi sklenili, da bodo delodajalcem danes odgovorili udruženju tiskarskih delavcev na stavljenne zahteve radi povisjanja plač. Ker so delodajalci danes odgovorili plač. Načrtni Jože Komjanc, član predsedstva goriške sokolske župe, je umrl dne 18. aprila k. k. z dolžni bolnici. Pogreb znamenja sokol-

skoga dolavca se vrši v sredo ob 16. iz dolžni bolnica. Podvajamo vsa bratska društva, da se udeleži pogreba v kar največjem številu v krajih. Zbirališče pred delno bojnicu ob pol 16. Starešinstvo Sokolskega Saveza.

Vojna leta je prebil v Puli in na fronti. Bil je v Tirolah ranjen. Ob prevratu se je nahajal v Gorici na dopusta in je se pred razvalom avstrijske fronte deloval kot načelnik štacijskoga poveljstva Narodnega sveta v Gorici. Predstavljalo gorilsko mestno župniščvo. Delegacija je izbruhnila v krajih. Krožek se udeleži pogreba korporativno s praporom. Posvajamo vse sestre in brate, da se izvrše svojo žalostno zadnjo dolžnost polnoštevno. Zdravo!

Tako je tudi oprijel z drugimi člani Gorilsko župne župe, reorganizacije Sokolstva na Goriskem. Žalibog je moral voditi njegovega delovanja v korist našega naroda v zasedenem ozemlju zapustiti po laški okupaciji svojo ožjo domovino. Tudi v Ljubljani ni držal križem rok. Kjer je šlo za tako delo v prospek naših beguncev je bil zraven. Primorski sokolski krožek mu je hvaljevan za njegovo delo pri zavrnem odseku, kojemu je načeloval. Ko so nemške tolpe udrle na Koroško, se je rajni prostovoljno prijavil k vojakom in kot topničarski poročnik branil predor pri Področju, kjer se je v bojih izredno odlikoval in bil tudi nevarno ranjen. Ravno sedaj pa se je pripravljal z veliko ljubezni na vr vitev.

DR. SCHACHERL IZSTOPA Iz POLITIČNEGA ZIVLJENJA. LDU. Gradec, 19. aprila. (DKU.) Socialno-demokratični poslanec in glavni urednik lista »Arbeiterwille« dr. Michael Schacherl je zaradi zdravja odložil svoj mandat in izstopil iz političnega življenja. Prevzel je zdravniško vodstvo zdravilišča Radegund, ki je last zveze Štajerskih bolniških blagajnic.

rizu štiri dni pred njegovim odhodom. Iz tega dokumenta izhaja, da je dobila Jugoslavija ponudbo gledati zamene Reke s Skadrom. Delegacija se hoče sedaj s tem okoristiti in zahteva zase Reko in Skader, na katerega še do pred kratkim niso misili. To dokazuje, da vsako direktno ali indirektno pogajanje z Jugoslovijami radi njihove trdovratnosti samo zvišuje njihove zahteve.

DR. SCHACHERL IZSTOPA Iz POLITIČNEGA ZIVLJENJA.

LDU. Gradec, 19. aprila. (DKU.) Socialno-demokratični poslanec in glavni urednik lista »Arbeiterwille« dr. Michael Schacherl je zaradi zdravja odložil svoj mandat in izstopil iz političnega življenja. Prevzel je zdravniško vodstvo zdravilišča Radegund, ki je last zveze Štajerskih bolniških blagajnic.

AVSTRIJSKI DROBI.

LDU. Beograd, 19. aprila. (Uradno.) Na podlagi pooblastila in sklepa ministrskega sveta štev. 7288 od 27. marca t. l. se določa, da se avstro-ogrski niklasti drobiž po 10 in 20 vienarjev pri javnih blagajnah in v privatnem prometu sprejemata kot novec po 10 in 20 par. — Podpis: Finančni minister

12.059.595, bombaž 26.510 q, bombaže ve niti 11.607 q, bombaže izdelki 52.150 q, volneni izdelki 21.949 q, svileno blago 2515, lesovina in lepenka, papir in izdelki 109.288, surovi kavčug 2667, usnje 2142, stekleni izdelki 111.029, cement 272.149, železo in polizdelki 447.424, izdelki iz železa 281.633, stroji in aparati 94.085, kemičalije 199.273 q, literarni in umetniški predmeti 20.679 q, dalje 446.781 klobukov in 62.907 žepnih ur. Med izvozom so najvažnejše sledče postavke: les 1.375.926, rude 86.180, magnezit 325.478, bombaže izdelki 4196, oblike 3031, papir in izdelki 296.501, usnjarski izdelki 9.881, lesni in rezbarski izdelki 67.864, železo in polizdelki 523.884, železni izdelki 216.517, stroji in aparati 115.713, elektrotehnični stroji 22.225, železnični stroji 11.832, avtomobili 26.827, glasbeni instrumenti 3610, kemičalije 147.130, žveplenke 11.568 q, klobuk 314.589 kosov.

Od vsega dovoza, ki znaša 201 milijonov meterskih stotov, odpade 12 milijonov na premog. Izvoz pa je znašal samo 4'8 milijonov stotov. Vrednostna statistika še ni dovršena in se bo pozneje objavila. Promet z Združenimi državami do septembra je znašal pri izvozu 28, pri izvozu pa 12 milijonov

Kolar se iste za mestno pristavo. Hrana in stanovanje v hiši. Poizve se: Cesta na Kodeljevo 8. 2758

Vsakovrsne stare kovine baker, mečnik, kospter ter posode od karbida (bobne) plačuje po najvišjih cenah Breznik & Fritsch, tigrovina z železino Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1. 2710

Zlinski tovarni avto, skoro nov, se ugodno proda. Pismene ponudbe na upravnštvo Slovenskega Nar. pod "Tovorni avto 2832".

Kupi se spenjalni stroj (Heftmaschine) ne za izdelavo kartonov. Ponudbe na A. Jelenec eksport čevljev, Tržič. 2759

Išče se kontoristka (ev. začetnica) z lepo pisavo, ali praktikant, za trgovsko pisarno. Pismene ponudbe na upravnštvo Slov. Naroda pod „Trgovska pisarna 2811“ 2811

Udovi brez otrok ki odstopi pol stanovanja minjemenu paru, plačam celo stanovanje in obiskrim s hrano. Ponudbe pod: „Prilika“ na upravnštvo Slov. Naroda. 2803

Preprogi iz klobučevine (filca), ena rdeča, ena zelena, za dve veliki sobi sta za 25.000 kron naprodaj. Poizve se pri uprav. Slov. Naroda. 2838

dolarjev. Uvoz vsebuje skoraj izključno le prehrano.

— ng Producija premoga na Češkem. Po došlih poročilih se je produciralo l. 1919 na Češkem 10 milijon ton črnega in 16 in pol milijonov ton rujavega premoga. Leta 1914 se je produciralo 14.3 oziroma 23 milijonov ton premoga. Producija je torej valjajo vojne padla na eno tretj. L. 1919 se je izvozilo 8 in pol milijonov ton rujavega in 1 milijon ton črnega premoga proti 8 milijonom ton rujavega in 3 milijoni ton črnega premoga leta 1914. Za domači konzum na Češkem je ostalo 1919 l. 9 milijonov ton črnega in 13 milijonov ton rujavega premoga, tako da se je moglo pokriti 60% na črem in 65% na rujavem premogu celo mirovne potrebe.

— ng Kompenzacijnska pogodba z Madžarsko. Dne 9. oziroma 13. marca 1920 sta madžarska in naša vlada ratificirale kompenzacijnsko pogodbo, po kateri se zavezuje naša država dobaviti Madžarski 4500 wagonov koruze iz žetve 1919 l. 350 wagonov fiziola domače in tuje provencijence, 500 vagonov pšenice, katera se ima dobaviti do 15. maja 1920. 3000 kosov rejenih preščev. Ako bi se s časom razmere spremenele in ako bi naša vlada imela pre-

bitek v pšenici ali moki, je naša vlada pripravljena stopiti v nadaljnja pogajanja za dobavo 3000 vagonov pšenice oziroma moke namesto koruze, kakor tudi za zvišanje kontingenta svinj do 20.000 kosov in 70 vagonov masti. Če se bodo določevali od časa do časa. Kot osnova veljajo domače tržne cene pri dobavah živil za popravila. Plačuje se ali v zdravi valuti, ali kompenzacijnskih predmetih ali v popravilih. Za zdravo valuto se smatra švicarsko, francosko, angleško, italijsko in dollarje. Za kompenzacijnsko blago se smatra samo one katere naša vlada dolži kot take. Valute se obračunavajo brez vsakega odbitka po povprečnem izteku med denarjem in blagom na belijski horzi za zadnjih sedem horznih dni pred dnevnim vplačila. Popravila morajo znašati vsaj polovico vrednosti kontingentiranih živil. Cene za kompenzacijnsko blago naj se določijo na podlagi vzajemnega sporazuma. Za položene valute in blago se bo vodila evidenca v naših kronah. Madžarske krome se obračunava po tečajih dunajske devizne centrale za izplačila v Budimpešti napram avstrijskim kronam, katere se obračunavajo potem po beogradskem borzem tečaju. Eventuelni salme do se imata obračunati v zdravi valuti,

enako se obračunava v službu odgovedni pogodbe.

— ng Promet bankovcev avstro-

ogradske banke je koncem marca presegel 51 milijard kron, od katerih odprede na Avstrijo 15 in pol milijarde.

— ng Ekspresni vlak. Francoska

vlada je zahtevala od naše vlade,

da se ekspresni vlak, ki vozi med Par-

izom in Beogradom, podaljša do Carigrada in Aten, ker se je pokazala potreba za hitrejše potovanje, posebno

za potnike, ki potujejo v trgovskih poslih.

— ng Ruske dohaje za Evropo?

»Vossische Zeitung« javlja iz Londona: Posebni poročevalci lista „Daily

Express“ v Moskvi se je pogovarjal z ruskim ministrom za prehrano, ki ga je predvsem vprašal, koliko živil bi mogla sovjetska Rusija oddati v Evropo.

Minister je odgovoril, da bi Rusija moča dobiti Evropi 6.450.000 ton žita,

40.000 ton sirovega masla, 240.000 ton mesa in 2 in pol milijona jajc. Dobavljanje je odvisno le od možnosti pre-

voži na grob žrage kovinice na Tundri Bučar v Zidancem mostu, Viktor Rohman z Ljubljani, 200 K. mestno venca na krov uradnika Josipa Lenča in Jolka Vabbi, mestno venca na grob g. Petra Mihelića 250 K. skupaj 500 K.

Za stavbo, sklad Scholz v Ljubljani, Josip Pintner tu, 100 K. mestno venca na krov sto unriega prijatelja J. Lenča.

Za slape slovenske otroške, im: Uradništvo Kranjske hranilnice v Ljubljani 100 K. mestno venca po umrli tovaršu Antonu Rudolphi v Kranjski hranilnici v Ljubljani 100 K. mestno venca na krov umrlega vpokolenega uradnika g. Antona Rudolphi, tu; skupaj 200 K.

Srčna hvala!

Hpravizacija.

† Prvovrstna sonarski krompir po 4 K 50 via oddaja Slovenska kmetijska družba tudi neudom v skladisču, Turjakški trg 3.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Darila.

Upravnštvo našega lista so poslali:
Za Jugoslovensko Matico, tu Ema Ženčovčić, učiteljica, Trbovile 50 K, mestno

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob smrti našega nadvse ljubljene soproga oziroma očeta, starega očeta, brata in tista, gospoda

Ivana Ogrinca

poselniku in trgovcu

izkazali svoje sočutje, izrekamo najtoplejšo zahvalo.

GRAHOVO, 19. aprila 1920.

Zahvale rodbine: Ogrinčeva, Vukovič, dr. Šapčeva.

Najcenejše žarnice.

Opozorjam, da imamo v stari zalogi 150 - voltné žarnice, katere oddamo na konsumente za lastno rabo, dokler traja zaloge, še po starci cen. Obrite se teda, predno drugje dražje plačate, na našo trvdko. 110 in 120 - voltné žarnice, takor vse ostale volitve pridejo v najkratšem času v prodajo. Oglašati se pravocasno pri trvdki Svetec, Ljubljana, Mostni trg 28.

Domača zavarovalnica sprejme takoj voč potnikov enega uradnika ter strojepiska. Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod: „Zavarovalnica 2780“.

Sprejmeta se takoj preti dobrí plati!

korespondentinja, samostojna pisar. Ženska moč, ki je izvezbena špecijalna prodajalka in bi bila večja v občevanju s strankami pri prodaji na debelo. — Ponudbe le prvovrstnih moči naj se vpošljijo na naslov: Ljubljana, počasn. predel st. 131.

praktikant s trgovsko - knjigovodskim tečajem zmožen povsem slovenskega, nemškega ter eventuelno hrvatskega jezika. Pisemne ponudbe s prepisi spričeval pod „praktikant“ na uprav. Slovenskega Naroda do 25. aprila t. l.

Bez konkurenčije! JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA TELEF. BR. 6-38 GUSTAV SELIGMANN TELEF. BR. 6-38 Bzozavri, Jip Nikolčeva 3. ZAGREB Nikolčeva ul. 3.

Načrtovanje dobeva in bogatstva skladisča: raznib vrsi papirja kakov: črkovnega, pisarnega, konceptnega, dokumentnega, konceptnega belogrlja, papirnatih plov, papirja za polico (stolico) vgorških in kuc, omotav, map, kaset in ostalega v to vrste spodnjega blaga.

Za eksporterje velike partije žrizirnih in modnih glavnikov od najpreprostejše do najfinježje izvršitve. Ivornica glavnikov Josef Parsch, Wien XII. Rauchgasse 39.

Vzamom eventualno tudi rogovce v kompenzacijo. 2670

• Sol samo po Vagonih • dobavlja takoj od skladisča Ferdo Sert, Maribor, Koroška cesta. Brzavci: SERT MARIBOR.

Telefon: 265.

Za inozemski del odgovoren Valentin Kopitar.

Lastolica in list »Narodna likarnica«

50. stran

4. stran.

• Sol samo po Vagonih •

dobavlja takoj od skladisča Ferdo Sert, Maribor, Koroška cesta. Brzavci: SERT MARIBOR.

Telefon: 265.

Za inozemski del odgovoren Valentin Kopitar.

50. stran